A művészeti tanács ülése

A szegedi felsőoktatási intézményekben végzett művészeti nevelés témaköre volt az első napirendi pontja a Csongrád Megyei Tanács mellett működő művészeti tanácsadó testület tegnap, csütörtökön délután tartott ülésének; a megyei tanács székházában először *Kocsondi András*, a József Attila Tudományegyetem rektorhelyettese számolt be a tanárjelöltek művészeti neveléséről az intézményben. Az egyetemen, ahol tudvalevően művészeti képzés nincs, de ilyen jellegű oktatás van, a bölcsészettudományi karon a történelem, a magyar és az idegen nyelv szakos hallgatóknak lehetséges több-kevesebb ilyen irányú oktatásban részesülni. Ami pedig az oktatáson kívüli művészeti tevékenységet illeti, számos (közöttük több nagy múltú) öntevékeny csoport, együttes — jelenleg összesen 41 ilyen található a tudományegyetemen — szolgálja ezt a célt. Kiemelkedik közülük az *egyetemi énekkar*, az olajbányászokkal közösen fenntartott *Bálint Sándor néptánccsoport*, valamint a két színjátszó gárda, a *8.15-ös színházi alkotóközösség* és a *Klubszínpad*, továbbá a szintúgy jelentős múltat magáénak mondható *Collegium Artium* is.

Hézső Ferenc, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola tanszékvezetője a főiskolán a művészeti nevelésben meghatározó jelentőségű ének és rajz szakos képzésről beszélt, megemlítve az anyagi, tárgyi és szellemi-felkészültségi tényezők együtthatásának hiányosságait, a főiskolára kerülő hallgatók e tárgykörökben tanúsított nagyfokú felkészületlenségét, és általában az esztétikai kulturáltság alacsony fokát a leendő fiatal értelmiségiek körében.

A művészeti tanácsadó testület ezután az 1988. évi művészeti pályázatok elbírálásával foglalkozott.

Látogatás

Szociális és egészségügyi miniszterhelyettesi tisztében első vidéki útján tegnap, csütörtökön Szegedre, a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemre látogatott Kökény Mihály. A vendéget Minker Emil egyetemi tanár, a SZOTE általános rektorhelyettese fogadta. A miniszterhelyettes tájékoztatást adott az egyetem rektori tanácsa tagjainak a szociális és egészségügyek közelmúltban alakult minisztériumáról, annak szervezéséről, az új osztályok megalakulásáról és feladatköréről. Ezt követően Kökény Mihály miniszterhelyettes ellátogatott a II. számú belgyógyászati klinikára, ahol megtekintette a lakosság közadakozásából vásárolt echokardiográfot, a világ egyik legkorszerűbb szívvizsgáló készülékét. Majd megnézte az Apáthy kollégium közelmúltban elkészült épületszárnyát, az épülő 410 ágyas klinikai tömböt, valamint az egyetemi gyógyszertárat.

A toll hegyén

Régi ismerősöm keres föl panaszával, mondja: egy munkahelyi átszervezést egyedül a főnökük érdekei miatt nekik, a beosztottaknak kell elviselniük. Csoportjuk oly egyöntetű a kérdés megítélésében, hogy bármelyikük vállalta, hogy „küldöttségben" kifejtse véleményét. A főnök rövid beszélgetés után elzavarta. Erre természetesen még mérgezettebb lett az a dolog, amit munkahelyi légkörnek nevezünk. A dolgozók nem adták föl, másodjára már hárman kopogtattak a főnök ajtaján. „Írják le a panaszukat!" — mondta ingerülten amaz az íróasztal mögül.

Az eljárás, a módszer mindannyiunk számára ismerős, talán megunt is ez a téma, hiszen a legközépszerűbb magyar tévéjátékban is találkozhatunk ilyen ódivatú vezetővel.

Példánk is olyan személyről szól, aki ugyan nem követ el bűncselekményt, de nyilvánvalóan tarthatatlan nézetét antidemokratikus eszközökkel kívánja fönntartani. Más munkahelyen, más szituációban valószínűleg másként szabadulna föl benne a — bizonytalanul meghatározható — hiány kiegyenlítésére szolgáló hatalomvágy.

Akik pedig az írásbeli beadványra kényszerültettek, most úgy érezhetik, hogy közös dolgaikba nincs semmilyen beleszólási joguk, mintegy tollhegyre tűzettek, s e toll azt írta le: „a beosztottaknak pedig egyedül véleményezési joguk van". Ez persze bizonyos mértékig a demokrácia meghamisítása. A jogokat fölparcelláztuk, van, ugye — többek között —, egyetértési, véleményezési, bírálati, meg vétó ebből a fajtából. Emlékszem, középiskolás koromban az az ideológiai szólam magyarázta e felosztást, hogy a felső hatalom a demokrácia egy fokán lead a jogaiból, tehát átenged néhány döntési jogkört.

Mi köze van ennek a munkahelyi bonyodalomnak a felső irányításhoz? Pusztán annyi, hogy két nagy malomban őröltetünk még mindig: az egyik azt zúzza ma is, hogy egy elmével gondolkozunk, egy szemmel nézzünk — akár egy Küklopsz —, és egy kézzel cselekedjünk; a másikban meg azt forgatják, hogy kerüljenek felszínre a különböző érdekek, s ne az illegalitásban csapjanak össze a vélemények, hanem a nagy, nyilvános szellemi csatatereken.

Persze, távolabbról is rá lehet látni erre a problémára. A látszategységesség szellemképe a központosítás terméke. Ma a decentralizálás igéjét fújjuk — ebben látjuk gondjaink megoldását —, ám a szellem még vissza-visszajár, olyan a széljárás. A gazdasági cselekvések, a döntések, a műszaki fejlesztés, meg még ezernyi dolog szétoszthatóságáról szólunk, kitaláltuk az érdektagoltság fogalmát, ugyanakkor a központi hatalom a költségvetés orcáját vette föl, s bár ezáltal konkrétabbá vált, mint bármikor, mégis csak a recentralizálást jelképezi.

Ezt az ellentmondást nagyon nehéz feloldani. Nem vállalkoznatunk arra, hogy kijelentsük: mindenütt és minden téren hatalom nélkülivé kellene tenni a társadalmi folyamatokat. De attól is ódzkodunk, hogy elismerjük — éppen most! — a központi akarat megkeményedésének jogosságát. Elvégre, közös ügyeinkről van szó — a példánkban említett munkahely *példa értékű* —, Európában élünk, s e helyütt a világosabb történelmi periódusokban nem csupán meghallgatták az embereket, hanem működtethetővé is tették a gondolataikat.

S ha már e kontinensnél tartunk: igaz, hogy az írást nem itt fedezték föl, de az európai írásbeliségben megőrzött szellemi hagyaték el kell hogy gondolkoztasson bennünket. Nem csupán a gondolat szabadságharcaira, vagy az önálló véleményhez való jog kifejlődésére utalok, hanem a félelemből vagy butaságból elrejtegetett igazság történetére. Köteteket töltene meg egy olyan monográfia, amely a történelem álságos magyarázatait, hamisításait, ferdítéseit tartalmazná. S talán többet is okulnánk belőle, mint a „nyilvános" történelemből. Segítségével megértenénk, hogy miért merjük csak a féligazságokat kimondani, miért hihetjük tisztaságnak a csorbult erkölcsösséget, miért hiszünk inkább a jelszavaknak, mint a tapasztalatnak, hisz belátnánk, hogy a legnyilvánvalóbb csalásokat is eltűrték eleink, s így belénkvódott az emberhez nem méltó magatartás elfogadása is.

Hány és hány beadványt írtunk már — sokszor a papír végigsimításakor tudván a hiábavalóságot —, amikor elegendő lett volna az egyszerű meghallgattatás! A hivatali magatartás édestestvére a történelemhamisításnak: egyik sem tiszteli sem az embert, sem a tényeket. A bürokrata lélek az ügy valóságos kezelésén kívüli világra figyel, *egy fiktív ügyrend szentségére*, a történelemhamisító pedig a tények fölmutatását elhagyva, *egy fiktív valóság szentségére* ügyel.

A mi mai valóságunk is történelem. Természetesen döntően fontos, hogy milyen tartalmakat hordoz az előzmény, a múlt. Amennyiben ezt hamisságainak fölismerése nélkül éljük át, már nem vagyunk többé történelmi szereplők, csakis „irodalmiak". Élünk, mint hősök és antihősök egy könyv lapjain, s ahelyett, hogy kezünkben lenne a toll, mi magunk vagyunk a toll hegyén.

Dlusztus Imre

Melyik ujjunkat harapjuk?

Ezt a kérdést akkor tette föl *Kabainé Tokácsli Boglárka*, a Somogyi Könyvtár osztályvezetője, amikor gyors egymásutánban afelől érdeklődtem, hogy miféle kalitka készül az újnak mondható épületben, s hogy mi indokolta a nyitva tartási idő korlátozását. Az ujjharapás képe itt a kényszerpályán való mozgást jelzi, hiszen nem önmagáért való egyik megoldás sem. De nem is lehet mindenki számára szimpatikus, elvégre ha kényszer szül valamit, ott érdekek sérülnek.

Miről is van szó? Március 21-től — a városi tanács művelődési osztályának engedélyével — hat órával csökkentik a nyitva tartási időt: szombatonként este hét helyett délután hatig lesz nyitva a könyvtár, s csütörtökön délelőtt zárva tartanak. Eddig heti 54 óra volt a kölcsönzési idő — mellyel az országban az első helyet érték el —, mostantól 48 órán át lehet kölcsönözni. A könyvtár vezetői sem az első helyről, sem az olvasók szolgálatáról nem mondanak le szívesen, mégis — a takarékosság érdekében — csökkenteni kellett a munkaidőt. Gondoltak arra is, hogy szombaton délután csak a leglátogatottabb emeletet tartják nyitva, de ez esetben is jelen kell lennie a könyvtárosok mellett a műszaki dolgozóknak, s ráadásul a fűtést és a világítást nem lehet szintenként kikapcsolni.

Hallottam olyan verziót is — ez már az ujjharapásé —, mely arra utal, hogy a könyvtárosok fizetése igen alacsony, így a dolgozók megtartása a munkaidő csökkentésével érhető el, mivel a bér emelésére nincs mód. Tény, mondta erre Kabainé, hogy az országos átlagfizetés alatt 25 százalékkal szégyenkezik a könyvtárosok bére, de azt nehezen hinné, hogy néhány óra munkaidő-csökkentéssel meg lehetne tartani azt a szakembert, aki nem szereti a hivatását.

A másik ujjharapás: a könyvtár máris kicsi. Jövőre az átlagos gerincmagasságú — 21 centiméteres — könyveket már nem tudják hol tárolni. Ráadásul egy „munkasiker" egy kissé kellemetlen helyzetbe hozta a könyvtár dolgozóit. Történt, hogy az oxfordi egyetemi kiadó egy százötvenezer forint értékű elsőrendű nyelvkönyv-sériát adott a Somogyinak, majd — a sikeres kapcsolatot tovább fejlesztendő — az állandó bemutatás és a kölcsönözhetőség érdekében küldött még egy sorozatot. Ezeket a könyveket valahol el kell helyezni. Ha az eredeti terveknek megfelelően fölépült volna a tizenkét kutatószoba, most egyet át lehetne talán engedni. De mivel sem az osztályvezetőknek, sem a tudományos munkatársaknak, sem a könyvtártudományok módszertanában elmélyülni vágyóknak nem jutott helyiség, a kutatószobák átvedlettek munkahelyi irodákká, s maradt egyetlen helyiség a kutatás szent céljaira.

A kérdés persze úgy is föltehető, hogy kinek az ujját harapják meg, hiszen valakinek az érdeke — ha „területére" telepítenek az oxfordi anyagot — sérülést szenvedne. Egy közösségi tér fogadja hát be a gyűjteményt, mely kettőszer négy méteres kalicka képében szolgálja majd az olvasó tudományos érdeklődését, és sérti majd egyesek esztétikai érzékét.

D. I.

Zsúfoltság, de rend

Börtönélet a Csillagban

Néhány évvel ezelőtt, ha szó volt a szegedi — közismert nevén Csillag — börtönről, csak az akkori tragikus események: a Richter-ügy és körülményei kerültek szóba. Aztán kicserélődött, és két évvel ezelőtt munkához látott a börtön vezetősége, s azóta „csend" van. A hivatalosan „Szegedi Fegyház és Börtön"-ként számon tartott intézményben tegnap állománygyűlést tartottak, melyre a sajtó képviselőit is meghívták, tájékozódjanak az új vezetés ideje alatt történtekről.

A külsőségeiben ünnepélyes állománygyűlésen — melyen megjelent Borics Gyula igazságügyi minisztériumi államtitkár, a megyei és városi pártbizottság képviselője, valamint a társintézmények vezetői —, Illovszky Vladimir parancsnok számolt be a börtön tevékenységéről. Beszédében alapvetően jó színvonalúnak nevezte tényked-ésüket, kisebb hiányosságok ellenére. Kiemelkedőnek nevezte azt a tényt, hogy kirívó esemény nem fordult elő, szökésre még kísérlet sem történt, és csaknem harminc százalékkal csökkent az elítéltek börtönbeli cselekményei miatt indult büntetőügy.

A gazdaság bajai egy börtönt sem hagynak érintetlenül, így megtudhattuk, hogy egyre több gondot jelent adott pénzügyi keretek között az élelmezés, s hogy a munka biztosítása — ami pedig az alapvető büntetési célok elérésében meghatározó —, cseppet sem könnyű. Ugyanúgy probléma az elítéltek alacsony keresete, ami nem ösztönző mértékű, s ez újfent a büntetési célokat veszélyezteti. A kis keresetnek oka egyébként az alacsony iskolázottsági szint, ami akadálya a hatékonyabb munkának. Ezért többlépcsős iskolai oktatás is folyik a börtönben, az alsó szint az analfabéták számának csökkentését célozza. Az egészségügyi helyzet sem rózsás — odabenn sem. A betegek részére elkülönített ágyak nagy részét évek óta elfekvők foglalják el, s a maradék kevés. Emiatt (is) szorulnak külső kórházak, klinikák segítségére. A börtönparancsnok beszámolója alapos értékelése tartalmazta az Alföldi Bútorgyár — a börtönbeliek bázismunkahelye — tevékenységét is.

A hozzászólások sorát Borics Gyula államtitkár nyitotta meg. Hangoztatta a börtönbeli dolgozók munkájának nehézségeit, különös tekintettel arra, hogy a bűnözési statisztika romlásával a börtönök zsúfoltsága is hihetetlenül megnőtt. Mivel az erőszakos cselekmények száma is növekedett, s az elítéltek több mint fele cigány, ez a börtönök fegyelmi viszonyain is érezhető. Más, súlyos problémát is fölvetett az államtitkár. Az elítéltek munkahelyein nem cél a legkorszerűbb technika bevezetése. Egyrészt, mert annak létszámleépítő hatása van, s így is gond a foglalkoztatás, másrészt, az alacsony iskolázottsági színvonalból adódóan nincs is szakképzett munkaerő. Így viszont veszélyeztet az a furcsa helyzet, hogy a rabóknak nem tudnak munkát adni.

A további felszólalók között volt Bódi György, a megyei pártbizottság osztályvezetője is, aki azt emelte ki, hogy rend van a Csillagban, s ennek megőrzésére buzdította az ott dolgozókat.

B. T.

Családi hétvége

Megint *családi hétvégét* rendeznek a Juhász Gyula Művelődési Központban: a program ma, pénteken, déli 1 órakor *a szegedi középiskolás diákszínpadoknak a csurgói diákszínjátszó fesztiválra megrendezett válogató versenyével* kezdődik, a közreműködők: a *Tömörkény Színpad*, a *Vedres Színjátszókör* és az *Oroszlán Színpad*. Holnap, szombaton délelőtt 10-től *Pataj Klára* vezetésével *agyagozásfoglalkozás* következik, ugyanebben az időpontban a gyerekek a húsvéti tojásfestéssel és különböző locsolóversekkel ismerkedhetnek *Novákné Cseh Ibolya* vezetésével. Délután 2-től *Kölyökparti és polkaszinó*, 6-tól *diszkó* és videófilm-vetítés lesz.

Holnapután, azaz március 27-én, vasárnap délután 3 órakor a *Hüvelyk Panni* című japán rajzfilmet vetítik, délután 5-től *román táncház* lesz a *Hóra együttes* közreműködésével, este 6-tól pedig ismét diszkó zárja a programot. A Kossuth Lajos sugárút 53. szám alatti Dugonics moziban holnap, szombaton és holnapután, vasárnap délután fél 4 és fél 6 órai kezdettel *A Nílus gyöngye* című amerikai filmet láthatják az érdeklődők.

Diákok figyelmébe!

A megyei úttörőelnökség az idén is meghirdeti a kezdő és haladó ifik táborát. Ebbe azok jelentkezését várják, akik úttörőcsapatoknál, úttörőházaknál ifiként dolgoznak, vagy az általános iskola elvégzése után szeretnének ifik lenni. A jelentkezési lapok megtalálhatók a területi ifitanácsoknál, ifikluboknál, de levelezőlapon vagy levélben is lehet jelentkezni a következő címen április 30-ig, névvel, címmel, a nyolcadikosok esetében szülői aláírással együtt: Horváth Tibor, Hódmezővásárhely, Ady Endre u. 2. 6800. A tábor időpontja július 24—31. Helye: Árpádhalom, általános iskola parkja. Elhelyezés sátrakban. Részvételi költség körülbelül 700 forint fejenként. Bővebb információt a jelentkezés után kapnak az érdeklődők. A megyei ifibizottság várja a leveleket.

Ifjúsági vezetők tanácskozása

Tegnap, csütörtökön tanácskozott a *Csongrád megyei KISZ-bizottság* és *Szeged város úttörőelnöksége*.

Az ifjúsági szövetség megyei testülete többek között az apparátus elmúlt hónapban végzett munkájáról készült beszámolót hallgatta meg, melynek előadója a bizottság első titkára, *Germánné Vastag Györgyi* volt. *Szücs Gábor* titkár a KISZ KB lakáspolitikai elképzeléseiről, a megyében felvetett javaslatokról, véleményekről szóló összegezést és az állásfoglalást bocsátotta vitára. *Molnár Attila* az értelmiségi rétegszelekció legutóbbi üléséről tájékoztatta a testület tagjait.

*

A városi úttörőelnökség soros ülését az *Odessza 2. Számú Általános Iskolában* tartotta meg. A résztvevők az iskolában működő *1614. számú Udvardi János úttörőcsapatban* folyó sporttevékenységről, az egészséges életmódra nevelés lehetőségéről szóló jelentést vitatták meg. A téma előadói Fülöp Istvánné és Szántha István voltak. A tanácskozást *Szabó Ágnes* városi úttörőelnök vezette.